

**20
19**

**AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ
IŠORINIO VERTINIMO
REZULTATŲ
VIEŠINIMO APŽVALGA**

APŽVALGOS KONTEKSTAS

2019 m. vasario – kovo mėnesiais Studijų kokybės vertinimo centras (toliau – Centras) rinko informaciją, kokiais būdais aukštosios mokyklos viešina savo veiklos ir studijų programų išorinio kokybės vertinimo ir akreditavimo rezultatus. Renkant šiuos duomenis, buvo peržiūrėta visų aukštųjų mokyklų viešai prieinama informacija lietuvių kalba. 2011, 2013, 2015 ir 2017 m. buvo rengtos panašaus pobūdžio apžvalgos, apimančios dar ir užklausų aukštosioms mokykloms siuntimą. Šios viešinimo apžvalgos rezultatai bus pristatyti visų aukštųjų mokyklų už studijas ir ryšius su visuomene atsakingiems vadovams, siekiant identifikuoti gerąsias praktikas ir skatinti jas taikyti.

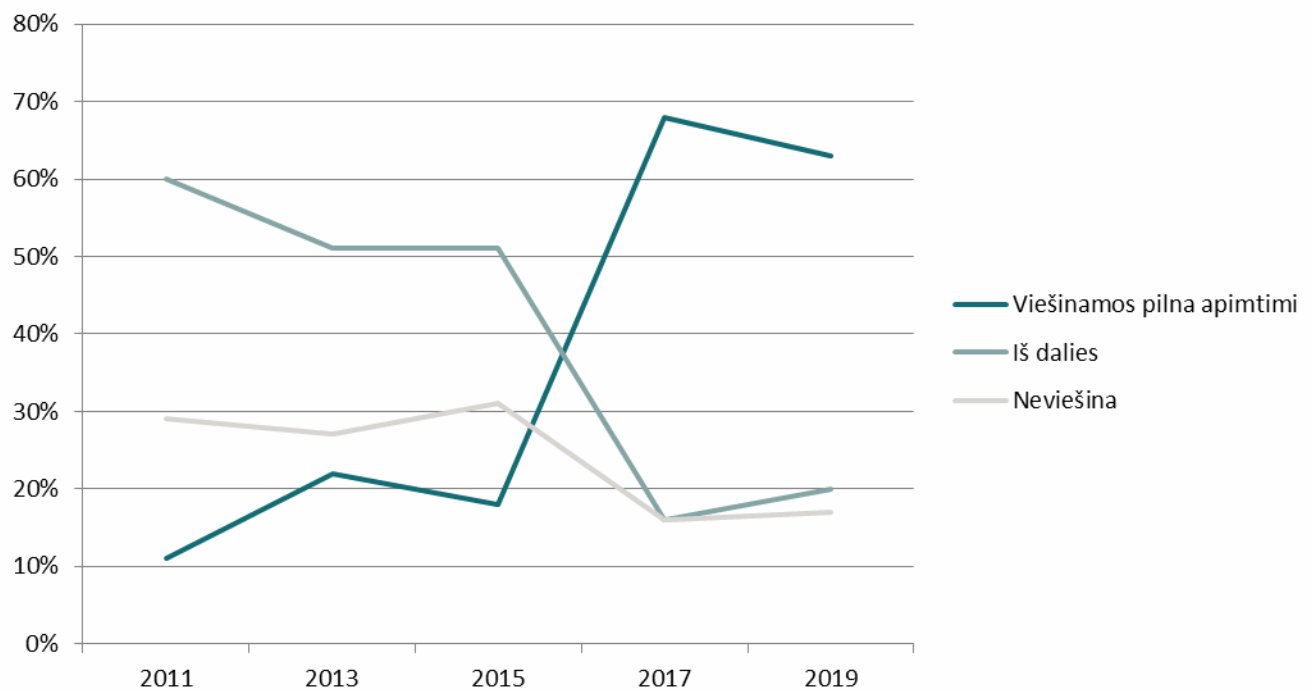
Tiek Lietuvoje, tiek Europoje yra keli dokumentai, reglamentuojantys vertinimo išvadų viešinimą. [Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės \(ESG\)](#), [Mokslo ir studijų įstatymas](#), [Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašas](#) bei [Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarkos aprašas](#), nurodo, kad aukštoji mokykla privalo informuoti visus suinteresuotus asmenis apie kokybės užtikrinimo priemones, savo studijų programų išorinio kokybės įvertinimo ir akreditavimo bei vidinės veiklos kokybės užtikrinimo rezultatus, taip pat išvados turi būti aiškos ir prieinamos akademinėi bendruomenei, išoriniams partneriams bei kitoms suinteresuotoms šalims. Ši informacija naudinga būsimiems ir esamiems studentams, taip pat absolventams bei visuomenei.

Šioje apžvalgoje [viešinamomis pilna apimtimi](#) išvados buvo laikomos išvados, kurios patalpintos pilna apimtimi t.y. skelbiamos visos vertinimo išvados, arba vertinimo pažyma su išvadų santrauka bei rekomendacijomis ir sprendimas dėl akreditavimo. [Iš dalies viešinamos](#) išvados yra laikomos tos, kurios nėra pilnos apimties (yra viešinama tik dalis Centro siunčiamų išvadų) arba nėra įkeltos į aukštosios mokyklos puslapį, bet tik nukreipia į akreditavimo įsakymą ar Centro puslapį. [Visiškai neviešinamu](#) yra laikomas tas atvejis, kuomet aukštosios mokyklos puslapyje nerandama jokių vertinimo išvadų ar informacijos apie programos akreditavimą ir aukštosios mokyklos akreditavimą.

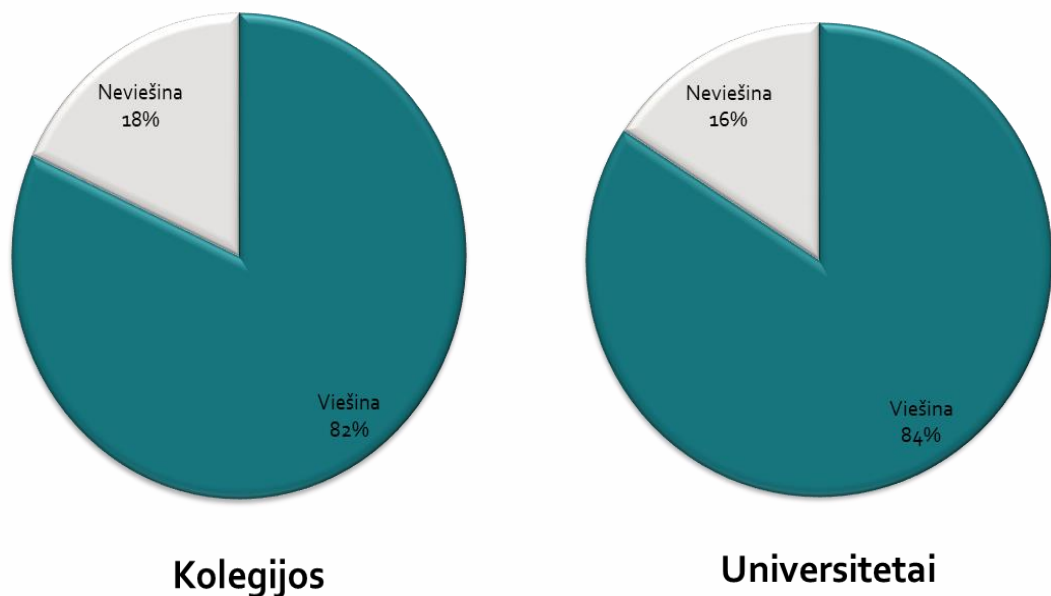
Centras vadovaudamasis ESG ir kitais teisės aktais skelbia pilnos apimties ekspertų parengtas vertinimo išvadas. Remdamasis vertinimo išvados, Centras priima sprendimą dėl tolimesnės aukštosios mokyklos su studijomis susijusios veiklos vykdymo. Visi sprendimai dėl vertinimo ir akreditavimo taip pat skelbiami [Teisės aktų registre](#).

STUDIJŲ PROGRAMŲ VERTINIMO REZULTATŲ VIEŠINIMAS

Studijų kokybės vertinimo centrui 2011 m. pradėjus stebėti studijų programų vertinimo rezultatų viešinimą, situacija Lietuvoje buvo itin prasta. Tik apie [11 proc. aukštųjų mokyklų](#) viešino informaciją [pilna apimtimi](#). Kiekvienais stebėjimo metais aukštosioms mokykloms buvo primenama apie įsipareigojimą skelbti su studijų kokybe susijusią informaciją, tai paskatino vertinimo rezultatų [pilno viešinimo](#) augimą. Tiek 2013, tiek 2015 m. rezultatas išaugo iki beveik [20 proc.](#) Grafike ([pav. 1](#)) matomas staigus rezultatų pilno viešinimo išaugimas po 2015 metų gali būti dėl kelių priežasčių: [aukštosios mokyklos](#) rimčiau pradėjo žiūrėti į jų tinklapyje prieinamą informaciją ir vertinimo rezultatų viešinimo naudą. 2019 m. situacija nedaug skiriasi nuo 2017 metų išvadų viešinimo rezultatų. Rezultatai beveik nepakito. Dėl pradėtos valstybinių aukštųjų mokyklų tinklo pertvarkos, Lietuvoje aukštųjų mokyklų skaičius sumažėjo [nuo 43 iki 41](#). Tai lėmė aukštųjų mokyklų, kurios viešina vertinimo rezultatus visa apimtimi sumažėjimą nuo [68 proc.](#) iki [63 proc.](#), iš dalies viešinančių išaugo nuo [16 proc.](#) iki [20 proc.](#), o iš viso neviešinančių tokios informacijos pakilo per vieną procentą nuo [16 proc.](#) iki [17 proc.](#) ([pav. 1](#)).

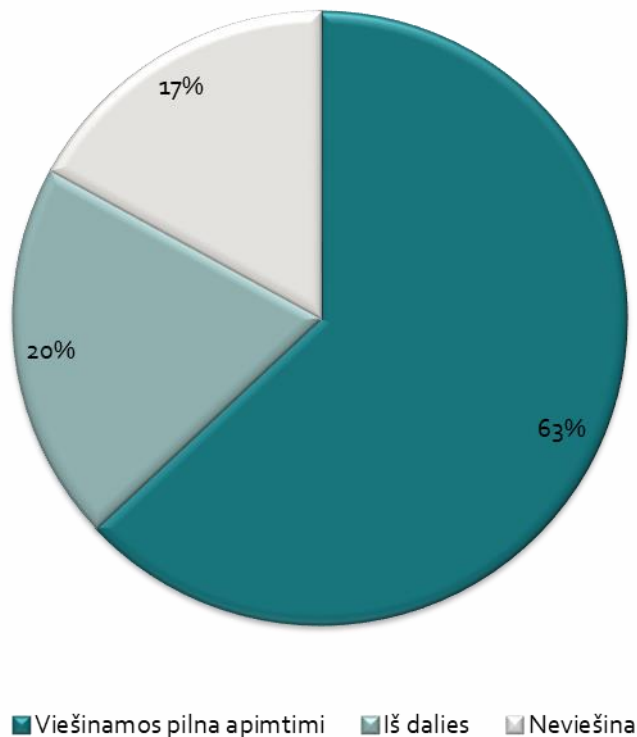

pav. 1 Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinio vertinimo išvadų viešinimas 2011-2019 m.

pav. 2 Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinio vertinimo išvadų viešinimas pagal aukštosios mokyklos tipą (2019 m.)

Lyginant aukštųjų mokyklų studijų programų viešinimo rezultatus pagal aukštosios mokyklos tipą, matoma, kad rezultatai labai panašūs (**pav. 2**). Šiek tiek mažiau nei *zoproc.* kolegijų ir universitetų neviešina jokių duomenų apie studijų programų išorinį kokybės vertinimą. Didžioji dalis visų aukštųjų mokyklų viešina bent dalį informacijos apie vykdomų studijų programų kokybės užtikrinimą.

pav. 3 Aukštųjų mokyklų studijų programų vertinimo rezultatų viešinimas (2019 m.)

Šios apžvalgos apimtis – 41 aukštoji mokykla (19 universitetų ir 22 kolegijos). 2019 m. apžvelgus visų aukštųjų mokyklų tinklapius, nustatyta (*pav. 3*), kad **26 aukštosios mokyklos (63 proc.)** išorinių kokybės vertinimo procesų informaciją **viešina pilna apimtimi**. Viešindamos vertinimo rezultatus, aukštosios mokyklos paprastai informaciją pateikia keliais būdais:

- a) skelbia visas išvadas,
- b) skelbia akreditavimo įsakymus,
- c) skelbia pažymą dėl studijų programų išorinio vertinimo.

Lyginant šių metų duomenis su ankstesniaisiais, reikėtų pažymėti, kad vis daugiau aukštųjų mokyklų viešina išorinio vertinimo rezultatus pilna apimtimi. Didžioji dauguma vertinimo rezultatų yra lengvai prieinami ir viešai skelbiami.

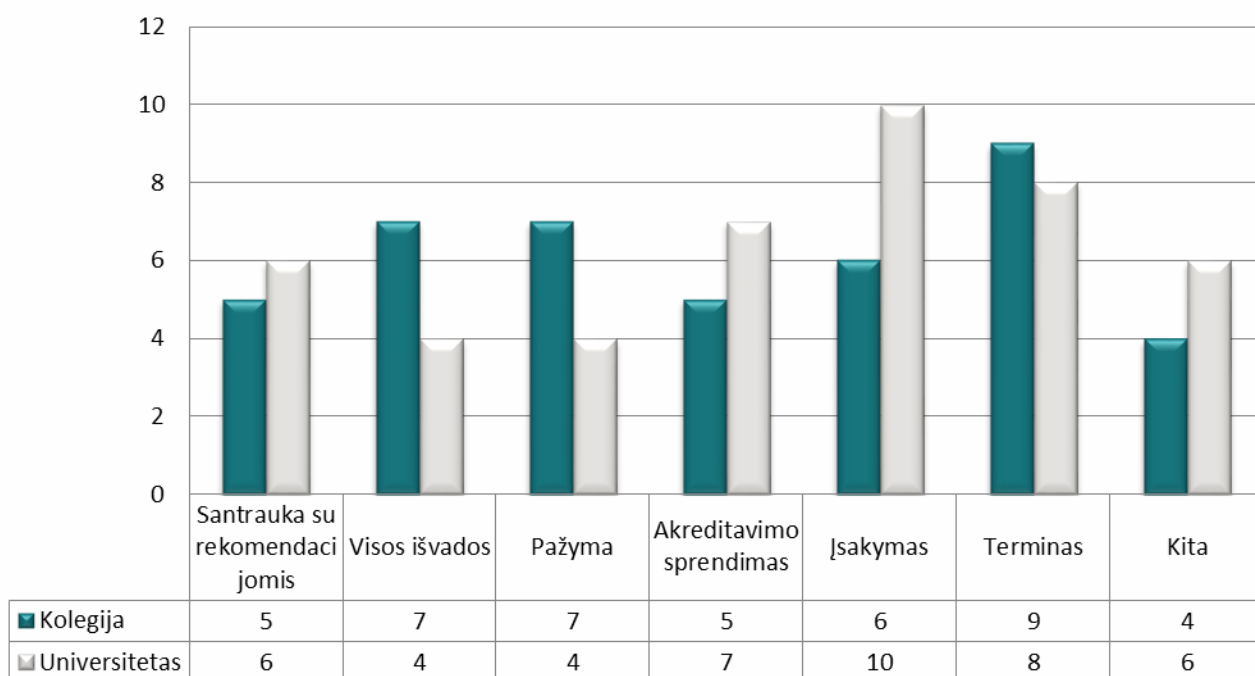
Iš dalies išvadas viešina 8 aukštosios mokyklos (20 proc.). Dažniausiai yra viešinamos studijų vertinimo pažymos¹ arba įsakymo dėl studijų programų akreditavimo numeris.

Nors tiek nacionaliniai, tiek tarptautiniai dokumentai įpareigoja aukštąsias mokyklas viešinti išorinio vertinimo rezultatus. Iš 2019 m. Centro surinktos informacijos matyti, jog ne visos aukštosios mokyklos jų laikosi. Išorinio vertinimo rezultatų **neviešina – 7 aukštosios mokyklos (17 proc.)**. Studijų programų vertinimo atveju viešindamos išorinio vertinimo rezultatus išvadų neskelbia **4** privačios ir **3** valstybinės aukštosios mokyklos: *Kazimiero Simonavičiaus universitetas, Europos Humanitarinis universitetas, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Marijampolės kolegija, Kolpingo kolegija bei Vilniaus verslo kolegija ir Lietuvos aukštoji jūrų universitetas mokykla*. Dažniausiai aukštosios mokyklos studijų programų išorinio vertinimo rezultatus skelbia tokiose skiltyse kaip „*Studijos*“, „*Studijų kokybė*“,

¹ Pažyma – dokumentas, kurį aukštoji mokykla gauna įvertinus studijų programą. Pažymoje pateikiamas programos vertinimo sprendimas, programos vertinimo išvadų santrauka ir rekomendacijos.

„Studijų kokybės užtikrinimas“, „Studijų programų vertinimas ir akreditavimas“, „Studijų programos“, „Akreditacijos“, „Studijų programų išorinio vertinimo rezultatai“. Išsamiai, aiškiai vertinimo rezultatus skelbia Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Vilniaus universitetas, Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija

2019 m. išanalizavus aukštųjų mokyklų tinklalapius galima daryti išvadą, jog dažniausiai aukštosios mokyklos viešina programos akreditavimo įsakymo rekvizitus (16 aukštųjų mokyklų) ir terminą (17 aukštųjų mokyklų), visas išvadas (tokia informacija rasta 11 aukštųjų mokyklų tinklalapiuose, atsitiktinai patikrinus dalies įvertintų programų išvadas). Nemažai aukštųjų mokyklų viešina įsakymo sprendimą dėl akreditavimo (12 aukštųjų mokyklų) ir pažymas dėl studijų programų išorinio vertinimo (11 aukštųjų mokyklų). Palyginus nedidelė dalis aukštųjų mokyklų skelbia santraukas su vertinimą atlikusių ekspertų rekomendacijomis (11 aukštųjų mokyklų). 10 aukštųjų mokyklų internetiniuose tinklalapiuose skelbia kitą informaciją, tokią kaip, pavyzdžiui, nuorodos į Centro tinklapį ar AIKOS (Atvirąją informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemą, kurioje pateikiami Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro duomenys). Dažniausiai aukštosios mokyklos viešina bent keletą elementų, todėl viena aukštoji

mokykla gali atsispindėti grafike kelis kartus (4 pav.).

pav. 4 Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinio vertinimo rezultatų viešinimas pagal viešinimo būdą ir mokyklų tipą (2019 m.)

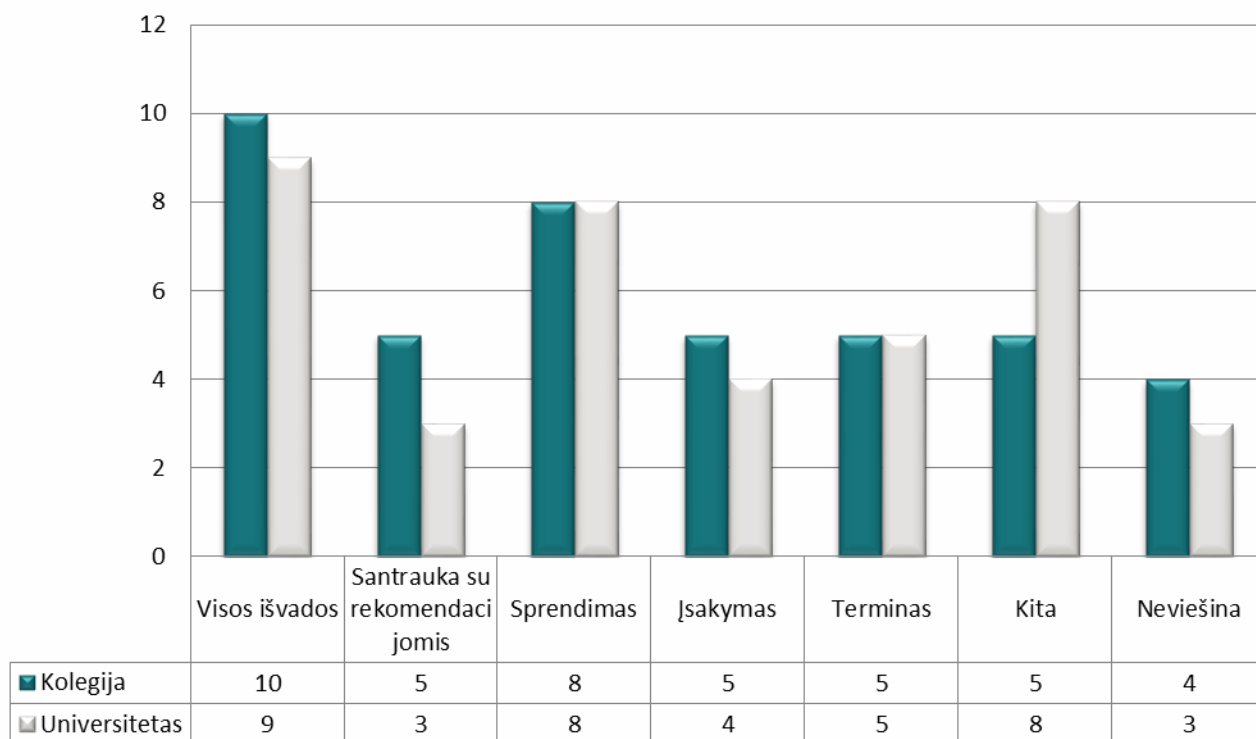
Universitetuose ir kolegijose studijų programų vertinimo rezultatų viešinimo situacija nors ir nežymiai, bet skiriasi (4 pav.). Universitetai didesne dalimi, nei kolegijos, yra linkę viešinti konkretesnius duomenis nurodančius sprendimus (įsakymus, terminus, sprendimus). Kolegijos dažniau nei universitetai viešina visas išvadas arba pažymas. Tačiau beveik tokia pati dalis universitetų (6) ir kolegijų (4) talpina nuorodas savo tinklalapiuose į bendrus puslapius (AIKOS, SKVC puslapį). Kaip jau buvo pastebėta anksčiau, bendra tendencija yra teigiama – išvadas arba informaciją apie studijų programų vertinimą galima rasti beveik visų aukštųjų mokyklų puslapiuose.

STUDIJŲ PROGRAMŲ IŠORINIO VERTINIMO REZULTATŲ PRIEINAMUMAS

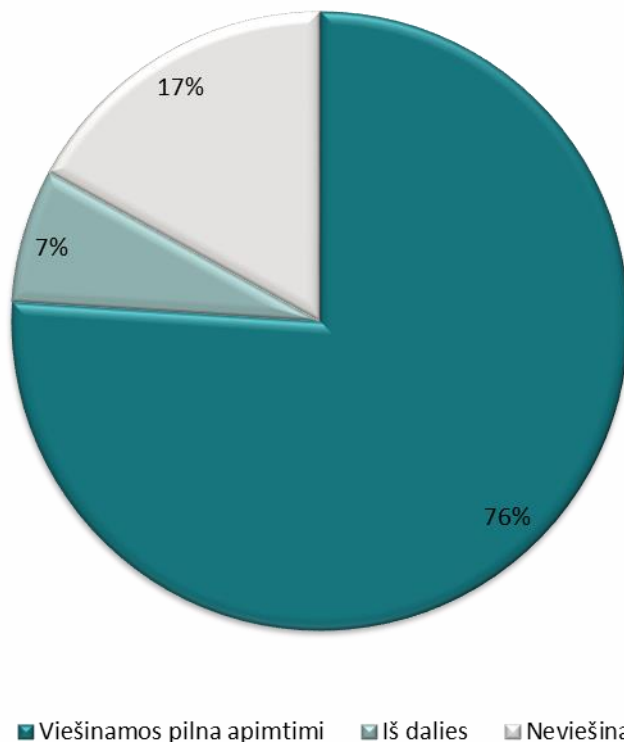
Kai kurių aukštųjų mokyklų internetiniuose puslapiuose sudėtinga rasti informaciją apie įvertinimo rezultatus, nes ji patalpinta prie aukštosios mokyklos dokumentų, veiklos ar kitos informacijos. Pažymėtina, kad kiekviena aukštoji mokykla turi teisę pati nuspręsti, kur ir kokia forma bus pateikta informacija apie įvertinimo rezultatus, tačiau ši informacija turėtų būti lengvai prieinama ir suprantama visoms suinteresuotoms šalims. Vidutiniškai surasti studijų programų vertinimo rezultatus reikia atlikti bent **2,8 paspaudimus**. Analizuojant aukštųjų mokyklų tinklapius buvo pastebėta, kad ankstesnių metų tendencija, kai informacija apie vertinimo rezultatus viešinama gana nevienodai, išliko: prie vieny studijų programų pridėtos pilnos išvados, prie kitų tik santrauka, o dar prie kitų nėra jokios informacijos apie vertinimo rezultatus.

AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ INSTITUCINIO VERTINIMO REZULTATŲ VIEŠINIMAS

Atliekant vertinimo rezultatų viešinimo apžvalgą atskirai buvo analizuota, kaip aukštosios mokyklos viešina institucinio vertinimo rezultatus. Dažniausiai viešinamos **visos išvados** (19 aukštųjų mokyklų), akreditavimo **sprendimas** (16 aukštųjų mokyklų) arba **pateikiamos** nuorodos į SKVC tinklapį (13 aukštųjų mokyklų). Kaip ir studijų programų vertinimo informacijos viešinimo atveju, aukštosios mokyklos institucinio vertinimo informacijos viešina po kelis elementus (**pav. 5**). Institucinio vertinimo išvados, vertinimo išvadų santrauka, akreditavimo sprendimas, įsakymas ir jo rekvizitai, akreditavimo terminas bei nuoroda į SKVC tinklapį yra šiek tiek lengviau pasiekiami, nei studijų programų vertinimo rezultatai. Norint susipažinti su institucinio vertinimo rezultatais, vidutiniškai pakanka **2,6 paspaudimų**.

pav. 5 Aukštųjų mokyklų institucinio išorinio vertinimo rezultatų viešinimas pagal viešinimo būdą ir mokyklų tipą (2019 m.)

pav. 6 Aukštųjų mokyklų institucinio vertinimo rezultatų viešinimas (2019 m.)

Net **76 proc.** visų aukštųjų mokyklų **viešina** institucinio vertinimo rezultatus **pilna apimtimi** (pav. 6). Ir tik labai nedidelis skaičius aukštųjų mokyklų **7 proc. iš dalies viešina** informaciją apie institucinio vertinimo rezultatus. Tokių aukštųjų mokyklų tik **3**. Institucinio vertinimo rezultatų **neviešina 7 aukštosios mokyklos (17 proc.)** – **5** privačios ir **2** valstybinės aukštosios mokyklos: Kazimiero Simonavičiaus universitetas, Europos humanitarinis universitetas, Vilniaus dailės akademija bei Alytaus kolegija, Kolpingo kolegija, Socialinių mokslų kolegija ir Šiaurės Lietuvos kolegija. Institucinio vertinimo rezultatų viešinimo situacija šiek tiek geresnė nei studijų programų. Tai gali lemti aukštosios mokyklos požiūris į institucinio vertinimo reikšmingumą. Taip pat, dauguma aukštųjų mokyklų yra įvertintos aukščiausiu įvertinimu (6 metai), todėl jos gali būti linkusios labiau viešinti šią informaciją. Institucinio vertinimo atveju, rezultatai yra bendri visai institucijai ir rodo visos institucijos gebėjimą valdyti teikiamas studijų programas bei jų kokybę. Studijų programų vertinimo rezultatai parodo tik vieną mažą dalį institucijos veiklos, todėl, galbūt aukštoji mokykla labiau linkusi viešinti bendrą įstaigos įvairių formuojančią informaciją.

APIBENDRINIMAS

Pastebima, kad vis daugiau aukštųjų mokyklų viešina vertinimo išvadas. Bendra situacija rodo, kad vis dar ne visos aukštosios mokyklos ėmėsi gerosios praktikos viešindamos vertinimo rezultatus ir norėdamos užtikrinti, kad visi norintys ir besidomintys galėtų lengvai susipažinti su aukštosios mokyklos veiklos kokybe. Nors beveik visos aukštosios mokyklos, viešindamos programų vertinimo išvadas stengiasi, kad jos būtų lengvai pasiekiamos ir aiškiai išdėstytos jų tinklalapiuose, kai kurios aukštosios mokyklos laikosi ypatingos tvarkos. Jų tinklalapiuose yra randama visa būtina informacija – pažymos, akreditavimo įsakymų numeriai, akreditavimo terminai ir vertinimo išvados. Abiejų vertinimų tipų rezultatų didžiąja dalimi **neviešina** tos pačios aukštosios mokyklos – **Kazimiero Simonavičiaus**

universitetas, Europos humanitarinis universitetas, Kolpingo kolegija. Dažniau vertinimo rezultatų neviešina privačios aukštosios mokyklos.

Aukštosioms mokykloms siūloma savo internetinėse svetainėse viešinti informaciją apie įvertinimo rezultatus tokiose skiltyse kaip *Studijų kokybės užtikrinimas, Studijų kokybė* ar *Išorinis kokybės vertinimas*, o ne prie vidaus tvarkos dokumentų ar veiklos informacijos, kadangi tokiose vietose patalpinta informacija yra sunkiai surandama. Reikėtų taip pat užtikrinti, kad informacija būtų nuolat atnaujinama, įdėtos nuorodos veiktų (patikrinus nuorodas, buvo nustatyta, kad kai kurios iš jų yra neveikiančios arba nukreipiančios į bendrą SKVC puslapį), o viešinama informacija būtų vienoda, t.y., būtų galimybė susipažinti tiek su vertinimo išvadomis ar jų santrauka bei rekomendacijomis, tiek su sprendimu dėl akreditavimo. Dėmesys turėtų būti skiriamas išorinio vertinimo išvadų, akreditavimo terminų bei informacijos apie akreditavimo trukmę viešinimui.

Apibendrinant, galima daryti išvadą, kad 2011, 2013, 2015 bei 2017 m. studijų programų vertinimo rezultatų viešinimo apžvalgos ir priminimai apie įsipareigojimą viešinti su studijų kokybe susijusią informaciją paskatino aukštąsias mokyklas skirti daugiau dėmesio kokybės užtikrinimo procesų ir rezultatų viešinimui. Manytina, kad per pastaruosius kelerius metus tai tapo įprasta išorinio vertinimo proceso dalimi ir aukštosios mokyklos įtraukia tai į paskesnę veiklą. Pastebėta, jog 2019 m., kaip ir 2017 m., dauguma aukštųjų mokyklų viešina visą informaciją: ir išvadas, ir akreditavimo įsakymą bei pažymą. Išvadų viešinimo situacija nuo ankstesnių metų yra pagerėjusi, kadangi didesnė dalis aukštųjų mokyklų dalinasi visomis išvadomis, kas rodo didesnę dėmesį studijų kokybei ir kokybės kultūros puoselėjimui.